

όνειρο

όνειρο, το, πλ. **όνειρα** κ. **ονείρατα, τα**, ουσ. [<αρχ. ὄνειρον], το όνειρο. **1.** μεγάλη επιθυμία ή φιλοδοξία, ο κύριος στόχος, η βασική επιδίωξη: «τ' όνειρό του είναι να πάει στο Παρίσι || τ' όνειρό του είναι να γίνει δικηγόρος». (Λαϊκό τραγούδι: *απ' τα φτωχά μου **όνειρα** ένα σωστό δε βγαίνει, όλα τα σκόρπισες εσύ φτώχεια κατηραμένη*). **2.** λέγεται για κάτι που είναι πολύ ωραίο, πολύ ευχάριστο: «αγόρασα ένα διαμερισμάκι όνειρο || το πάρτι του τάδε ήταν όνειρο». **3.** σε θέση επιρρ., πάρα πολύ καλά, πάρα πολύ ωραία, εξαίσια, ονειρεμένα, θαυμάσια: «στην εκδρομή που πήγαμε περάσαμε όνειρο». (Ακολουθούν 70 φρ.)·

- *αλλού τ' όνειρο κι αλλού το θάμα ή αλλού τ' όνειρο κι αλλού το θαύμα*, λέγεται με πικρία ή με παράπονο, όταν κάτι αναμενόμενο ή επιθυμητό συμβαίνει σε κάποιον άλλον. Συνών. *αλλού τα κακαρίσματα κι αλλού γεννούν οι κότες*·

- *απατηλό όνειρο*, ευχάριστη φαντασίωση για να ξεφύγει κανείς από τη σκληρή πραγματικότητα. (Λαϊκό τραγούδι: *μ' ένα όνειρο τρελό, **όνειρο απατηλό**, ξεκινήσαμε οι δυο μας, μα στου δρόμου τα μισά σβήσαν τ' άστρα τα χρυσά ξαφνικά από τον ουρανό μας*)·

- *άπιαστο όνειρο*, καθετί που δεν μπορεί να εκπληρωθεί, που δεν εκπληρώθηκε: «λογάριαζα κι εγώ φέτος το καλοκαίρι να πάω με την οικογένειά μου στα νησιά, αλλά αποδείχτηκε άπιαστο όνειρο, γιατί δεν μπόρεσα να βρω τα λεφτά»·

- *άσχημο όνειρο*, που μας προκαλεί δυσάρεστα συναισθήματα, που μας δημιουργεί κλίμα απαισιοδοξίας ή που προφητεύει κάτι κακό: «είδα ένα άσχημο όνειρο χτες βράδυ και δεν μπορώ ακόμη να συνέλθω!»·

- *βγήκε τ' όνειρο*, επαληθεύτηκε: «είδα χτες βράδυ στον ύπνο μου πως κέρδισα το λαχείο και σε μια βδομάδα βγήκε τ' όνειρο»·

- *βλέπει όνειρα*, φαντάζεται πως μπορεί να πραγματοποιήσει πράγματα που στην πραγματικότητα είναι πολύ δύσκολο να πραγματοποιηθούν: «τον συμβούλεψα πως δεν μπορεί με τόσα λίγα χρήματα να ξεκινήσει τη δουλειά που θέλει, αλλά να δεις που θα το επιχειρήσει, γιατί βλέπει όνειρα και δεν ακούει κανέναν»·

- *βλέπω όνειρα*, συνήθως ονειρεύομαι κατά τη διάρκεια του ύπνου μου: «από μικρός βλέπω όνειρα απ' τα οποία άλλα είναι ευχάριστα κι άλλα εφιάλτες»·

- *βλέπω όνειρο*, ονειρεύομαι: «χτες βράδυ είδα όνειρο πως ήμουν αστροναύτης». (Λαϊκό τραγούδι: *κάτω απ' το σβηστό φανάρι κοιμάται κάποιο παλικάρι, με δίχως φράγκο μες στην τσέπη, τι **όνειρο άραγε να βλέπει***)·

- *βλέπω στ' όνειρό μου (κάποιον ή κάτι)*, ονειρεύομαι κάποιον ή κάτι: «κάθε τόσο βλέπω στ' όνειρό μου τον πεθαμένο πατέρα μου || χτες βράδυ στ' όνειρό μου είδα το χωριό μου». (Λαϊκό τραγούδι: *σε ζητούσε η καρδιά μου, σ' **έβλεπα στα όνειρά μου**, σκλάβα σου πιστή θα μείνω, και ακόμη να με διώχνεις, αχ! πασά μου, δε σ' αφήνω*)·

- *βρίσκω τη γυναίκα των ονείρων μου*, (για άντρες) βλ. λ. [γυναίκα](#)·

- *βρίσκω τον άντρα των ονείρων μου*, (για γυναίκες) βλ. λ. [άντρας](#)·

- *γκρέμισαν τα όνειρά μου*, δεν πραγματοποιήθηκαν για κάποιο λόγο: «η δουλειά δεν πήγε καθόλου καλά κι έτσι γκρέμισαν τα όνειρά μου να γίνω κι εγώ εργοστασιάρχης». (Λαϊκό τραγούδι: *στη ζωή μ' έχω πονέσει κι έχω κουραστεί, **γκρέμισαν τα όνειρά μου**, όλ' οι πόθοι της καρδιάς μου, το κουράγιο κι η ελπίδα έχουν πια σβηστεί*)·

- *γκρέμισε τα όνειρά μου (κάποιος ή κάτι)*, δεν τα άφησε να πραγματοποιηθούν: «ο πατέρας του του γκρέμισε τα όνειρά του, γιατί δεν τον άφησε να γίνει ηθοποιός || η χρεοκοπία του πατέρα γκρέμισε τα όνειρά μου, γιατί δεν μπόρεσα να τελειώσω τις σπουδές μου». (Λαϊκό τραγούδι: *κοινωνία άδικη, εσύ **μου 'χεις γκρεμίσει όλα μου***)·

τα όνειρα σε τούτη τη ζωή κι από την αγάπη μου εσύ μ' έχεις χωρίσει κι άδικα με τυραννάς βράδυ και πρωί)·

- γλυκό όνειρο, που ήταν πολύ ευχάριστο: «είδα ένα πολύ γλυκό όνειρο, πως ήμουν, λέει, ξάπλα σε μια απ' τις πανέμορφες παραλίες της Χαλκιδικής»·

- γνωρίζω τη γυναίκα των ονείρων μου, (για άντρες) βλ. λ. [γυναίκα](#)·

- γνωρίζω τον άντρα των ονείρων μου, (για γυναίκες) βλ. λ. [άντρας](#)·

- έγινε ένα όνειρο (για κάποιον κάτι), λέγεται για επιδίωξη, για στόχο που δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, που είναι απραγματοποίητος: «έπεσαν έξω οι δουλειές του πατέρα του και το ταξίδι στο εξωτερικό έγινε γι' αυτόν ένα όνειρο»·

- είδα άσχημο όνειρο, επιθετική έκφραση εκνευρισμένου ανθρώπου με την έννοια πως θα φερθεί παράλογα ή δυναμικά εναντίον του ατόμου που τον ενοχλεί. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *πρόσεχε* γιατί ή το *κάτσε καλά* γιατί·

- είδα κακό όνειρο, βλ. φρ. *είδα άσχημο όνειρο*·

- είδα στ' όνειρό μου ότι..., ονειρεύτηκα ότι...: «χτες βράδυ είδα στ' όνειρό μου ότι κέρδισα τον πρώτο αριθμό του λαχείου». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *λέει*·

- είναι ένα όνειρο (για κάποιον κάτι), βλ. φρ. *έγινε ένα όνειρο*·

- έμεινε ένα όνειρο (για κάποιον κάτι), βλ. φρ. *έγινε ένα όνειρο*·

- έρχομαι στα όνειρα (κάποιου), με ονειρεύεται: «χωρίσαμε πριν από πολύ καιρό, όμως έρχεται συχνά στα όνειρά μου». (Τραγούδι: *γεια σου, φεύγω σήμερα μακριά σου, θα 'ρχομαι στα όνειρά σου, γεια σου, γεια σου*)·

- έσβησε σαν όνειρο, λέγεται για πολύ ευχάριστη κατάσταση που τερματίστηκε: «όλο το καλοκαίρι το πέρασα σαν πρίγκιπας στο τάδε νησί, αλλά έσβησε σαν όνειρο και μπλέχτηκα πάλι στα γρανάζια της δουλειάς». (Λαϊκό τραγούδι: *φεύγει κι αυτό το καλοκαίρι κι όσα ζήσαμε μαζί, μοιάζουν σαν όνειρα που σβήνουν το πρωί*)·

- έχει μεγάλα όνειρα, στοχεύει ψηλά, επιδιώκει να πραγματοποιήσει σημαντικά πράγματα: «αυτό το παιδί θα προκόψει στη ζωή του, γιατί από μικρό έχει μεγάλα όνειρα». (Λαϊκό τραγούδι: *η βάρκα μου η Μαριωρή είναι το πιο μικρό σκαρί, μα έχει όνειρα μεγάλα σαν και μένα, και φεύγουμε τα δειλινά για ξένα πόρτα μακρινά και για χαμόγελα γλυκά κι ονειρεμένα*)·

- ζει με όνειρα, βλ. φρ. *τρέφεται με όνειρα*·

- ζει στο όνειρο, φαντάζεται σπουδαία πράγματα, ευτυχισμένες καταστάσεις: «με δυο τρία ποτηράκια αυτός ο άνθρωπος, ζει στο όνειρο»·

- ζει το όνειρο, βιώνει σπουδαίες, ευτυχισμένες καταστάσεις: «είναι ο πρώτος καιρός που κέρδισε το λαχείο κι ακόμα ζει το όνειρο. (Λαϊκό τραγούδι: *μη βάζεις μέσα σου καημούς, ποτέ μη συλλογιέσαι. Γιατί το όνειρο το ζεις, το παραμύθι της ζωής, και μη στενοχωριέσαι*)·

- ήταν ένα άσχημο όνειρο, βλ. φρ. *ήταν ένα κακό όνειρο*·

- ήταν ένα κακό όνειρο, λέγεται για παροδικές δυσάρεστες καταστάσεις: «ήταν μεγάλη συμφορά αυτό που σε βρήκε, αλλά ήταν ένα κακό όνειρο». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *πες πως* και κλείνει με το *που πέρασε*·

- θα σου εξηγήσω τ' όνειρο αύριο ή θα σου εξηγήσω αύριο τ' όνειρο, προειδοποιητική έκφραση σε κάποιον που μας συμπεριφέρεται άσχημα πως θα του ανταποδώσουμε μελλοντικά τα ίσα: «τώρα με κοροϊδεύεις, αλλά θα σου εξηγήσω τ' όνειρο αύριο»·

- θρέφει όνειρα, βλ. φρ. τρέφει όνειρα·
- θρέφεται με όνειρα, βλ. φρ. τρέφεται με όνειρα·
- κακό όνειρο, βλ. λ. άσχημο όνειρο·
- καλό όνειρο, που είναι ευχάριστο ή ευοίωνα: «απ' το πρωί είναι ευδιάθετος, γιατί χτες βράδυ είδε ένα καλό όνειρο»·
- κάνει μεγάλα όνειρα, βλ. φρ. έχει μεγάλα όνειρα·
- κάνω όνειρα, δημιουργώ με την φαντασία μου ευχάριστες καταστάσεις, ονειρεύομαι: «όλο το χειμώνα έκανα όνειρα πώς θα περάσω το καλοκαίρι». (Λαϊκό τραγούδι: το ένα τ' άλογο να είναι άσπρο, όπως τα όνειρα που έκανα παιδί, το άλλο τ' άλογο να είναι μαύρο, σαν την πικρή μου την κατάμαυρη ζωή)·
- κάνω τρελά όνειρα, σκέφτομαι διάφορες ευχάριστες καταστάσεις που δεν έχω τη δυνατότητα να πραγματοποιήσω. (Τραγούδι: θωρακισμένη Μερσεντές δεν ονειρεύτηκα ποτές, μην κάνεις όνειρα τρελά, μαζί μου θα 'χεις λίγα και καλά)·
- μακρινό όνειρο, βλ. φρ. άπιαστο όνειρο·
- μου φαίνεται σαν όνειρο, λέγεται για καταστάσεις ονειρικές, εξωπραγματικές που μας είναι αδύνατο να τις πιστέψουμε: «μου φαίνεται σαν όνειρο που ξαναβρήκα ένα φίλο μετά από τριάντα χρόνια || μου φαίνεται σαν όνειρο που κάνω διακοπές σ' αυτό το εξωτικό νησί»·
- μου φαίνεται σαν σε όνειρο! λέγεται για πράγματα, για καταστάσεις που υπάρχουν αμυδρά στη σκέψη μας, που αποτελούν μια αμυδρή ανάμνηση: «μου φαίνεται σαν σε όνειρο που παίζαμε παιδιά στη φτωχογειτονιά μας!»·
- όνειρα βλέπεις; έκφραση με την οποία θέλουμε να επαναφέρουμε κάποιον στην πραγματικότητα: «αποφάσισα με πεντακόσια ευρώ να κάνω το γύρο του κόσμου. -Όνειρα βλέπεις;»·
- όνειρα γλυκά! ευχետική έκφραση σε κάποιον την ώρα που πηγαίνει να κοιμηθεί. Πολλές φορές, η φρ. πιο ολοκληρωμένη και με κάποια δόση πειράγματος: όνειρα γλυκά και απονήρευτα! ή όνειρα γλυκά και ασκανδάλιστα! όπου το απονήρευτα ή το ασκανδάλιστα υπονοεί ερωτικές φαντασιώσεις·
- όνειρο ήταν και πάει, βλ. φρ. όνειρο ήταν κι έσβησε·
- όνειρο ήταν και πέρασε, βλ. φρ. όνειρο ήταν κι έσβησε. (Λαϊκό τραγούδι: μακριά κι οι φίλοι, με γελάσανε, όνειρα ήταν και πέρασαν)·
- όνειρο ήταν και χάθηκε, βλ. φρ. όνειρο ήταν κι έσβησε·
- όνειρο ήταν κι έσβησε, α. λέγεται με παράπονο για ευχάριστη κατάσταση που είχε μικρή διάρκεια, που ήταν παροδική, εφήμερη: «περάσαμε πάρα πολύ ωραία τρεις μέρες στη Χαλκιδική, όμως όνειρο ήταν κι έσβησε, γιατί πρωί πρωί τη Δευτέρα ξαναγυρίσαμε στη δουλειά». (Λαϊκό τραγούδι: περασμένες μου αγάπες όνειρα που σβήσατε. Με το πέρασμα του χρόνου την ανάμνηση του πόνου στην καρδιά αφήσατε, περασμένες μου αγάπες όνειρα που σβήσατε). β. λέγεται με παράπονο για ευχάριστη κατάσταση που τη ζήσαμε μόνο με τη φαντασία μας: «είχα σκοπό να περάσω το καλοκαίρι σε κανένα νησί, όμως όνειρο ήταν κι έσβησε, γιατί μου προέκυψαν ένα σωρό έξοδα που δεν τα υπολόγιζα κι έτσι έμεινα χωρίς φράγκο»·
- όνειρο θερινής νυκτός, λέγεται στην περίπτωση που κάποια επιθυμία ή επιδίωξή μας δεν πραγματοποιήθηκε: «σκοπέυα κι εγώ φέτος να πάω διακοπές στα νησιά, αλλά ήταν όνειρο θερινής νυκτός, γιατί δε μου 'ρθαν τα λεφτά που περίμενα». Αναφορά στο ομώνυμο έργο του Ουίλ. Σαίξπηρ·
- πιστεύει σε όνειρα ή πιστεύει στα όνειρα, έχει την εντύπωση πως μπορούν να πραγματοποιηθούν πράγματα

δύσκολα, ανέφικτα: «ξεκίνησε να χτίσει ολόκληρο εργοστάσιο χωρίς ευρώ. -Πιστεύει σε όνειρα»·

- πιστεύει στα όνειρα, έχει την εντύπωση πως τα όνειρα όντως κάτι προαναγγέλλουν, πως είναι προφητικά, σημαδιακά: «είδε στ' όνειρό του ψάρι, που σημαίνει μεγάλη λαχτάρα, κι είναι μέσα στη στενοχώρια του, γιατί πιστεύει στα όνειρα»·

- πλάθω όνειρα, βλ. φρ. κάνω όνειρα. (Λαϊκό τραγούδι: γιατί με τη μητέρα σου τα βάσανά μας λέμε, **όνειρα πλάθουμε** για σας και κάπου κάπου κλαίμε)·

- προφητικό όνειρο, που έχει χαρακτήρα προφητείας, που προλέγει το μέλλον: «έγινε μεγάλος και τρανός κι ήταν προφητικό το όνειρο που είχε δει η μάνα του τη μέρα που τον γέννησε»·

- σαν όνειρο, δηλώνει κάτι εξαιρετικό, πολύ ευχάριστο, εξαίσιον που μας συμβαίνει ή που μας συνέβη: «η εκδρομή ήταν σαν όνειρο». (Τραγούδι: πάμε μια βόλτα στο Φαληράκι, μη μου χαλάσεις την καρδιά, κι όταν σου δίνω κανένα φιλάκι, θα 'ναι **σαν όνειρο η βραδιά**)· βλ. και φρ. σαν σε όνειρο(!)·

- σαν σε όνειρο! έκφραση με την οποία δηλώνουμε πως θυμόμαστε κάτι πολύ αμυδρά: «σαν σε όνειρο βλέπω τον εαυτό μου στην παιδική του ηλικία»· βλ. και φρ. σαν όνειρο και του ονείρου·

- σημαδιακό όνειρο, που αποδεικνύεται μοιραίο ή που έχει το χαρακτήρα του οιωδού: «ήταν σημαδιακό το όνειρο που είδα κι ήμουν έτοιμος για ό,τι ήθελε συμβεί»·

- σκόρπισαν τα όνειρά μου, διαλύθηκαν, δεν πραγματοποιήθηκαν: «με την αναδουλειά που υπάρχει, σκόρπισαν τα όνειρά μου για καλοκαιρινές διακοπές». (Λαϊκό τραγούδι: μάτια μου, θάλασσες, το βλέμμα σου ταξίδι, **τα όνειρά μου σκόρπισες** στις μοίρας το παιχνίδι)·

- στ' όνειρό σου το είδες; βλ. συνηθέστ. στον ύπνο σου το είδες; λ. ύπνος·

- τ' όνειρό του έγινε πραγματικότητα, βλ. λ. [πραγματικότητα](#)·

- τ' όνειρό του είναι να..., η βασική του επιδίωξη, ο κύριος στόχος του είναι να...: «από μικρό παιδί τ' όνειρό του είναι να γίνει ένας πετυχημένος γιατρός»·

- το 'δα 'γω τ' όνειρο! ή το 'χα δει 'γω τ' όνειρο! λέγεται από άτομο που έρχεται αντιμέτωπο με κάποια δυσάρεστη κατάσταση ή που του ανακοινώνουν κάτι κακό που υποπτευόταν πως θα του συμβεί: «αφεντικό, όσο λείπατε στην τράπεζα ήρθε μια ομάδα από εφοριακούς που σας περιμένει στο γραφείο σας. -Το 'δα 'γω τ' όνειρο!». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *αμ* ή το *μωρέ* ή το *να το*· βλ. και φρ. είδα κακό όνειρο·

- του ονείρου, (στη νεοαργκό) δηλώνει κάτι εξαιρετικό, πολύ ευχάριστο, εξαίσιον: «γνώρισα μια γυναίκα του ονείρου || αγόρασε ένα αυτοκίνητο του ονείρου || έφαγα μια μακαρονάδα του ονείρου»·

- του ψαλιδίζω τα όνειρα, με λόγια ή πράξεις γίνομαι ανασταλτικός παράγοντας στην πραγματοποίηση των στόχων του, των επιθυμιών του: «μόλις δει κάποιον νέο, του ψαλιδίζει τα όνειρα και τον προσγειώνει στη σκληρή πραγματικότητα»·

- τρελό όνειρο, πόθος που δεν εκπληρώθηκε. (Λαϊκό τραγούδι: μ' ένα **όνειρο τρελό**, όνειρο απατηλό, ξεκινήσαμε οι δυο μας, μα στου δρόμου τα μισά σβήσαν τ' άστρα τα χρυσά ξαφνικά από τον ουρανό μας)·

- τρέφει όνειρα, μάταια φαντάζεται πως θα πετύχει ή θα αποκτήσει κάτι: «απ' τη μέρα που πήρε το δίπλωμα του γιατρού, τρέφει όνειρα να δημιουργήσει μια μοντέρνα κλινική, αλλά δεν έχει ούτε ευρώ ο καημένος»·

- τρέφεται με όνειρα, μάταια υπολογίζει σε κάτι: «έχει την εντύπωση πως θα περάσει στο πανεπιστήμιο, αλλά, απ' τη στιγμή που δεν ανοίγει βιβλίο τρέφεται με όνειρα»·

- τρομερό όνειρο, ο εφιάλης: «χτες βράδυ είδα ένα τρομερό όνειρο κι ακόμη δεν μπορώ να συνέλθω»·

- των ονείρων μου, έκφραση με την οποία δηλώνουμε πως επιθυμούμε κάποιον ή κάτι πάρα πολύ: «αυτή που βλέπεις είναι η γυναίκα των ονείρων μου || αυτό το μοντέλο είναι τ' αυτοκίνητο των ονείρων μου»·

- φοβερό όνειρο, βλ. φρ. τρομερό όνειρο·

- χάθηκε σαν όνειρο, βλ. φρ. έσβησε σαν όνειρο·

- χτίζω όνειρα, ονειρεύομαι ευχάριστα πράγματα: «μόλις πήρε το δίπλωμα του γιατρού, άρχισε να χτίζει όνειρα για το μέλλον του». (Λαϊκό τραγούδι: σ' αγάπησα, σε πίστεψα, δε μου 'πες την αλήθεια, μαζί κι αν **χτίζαμε όνειρα**,εβγήκαν παραμύθια)·

- ψαλιδίστηκαν τα όνειρά μου, δεν πραγματοποιήθηκαν: «ήθελα να γίνω γιατρός, αλλά ψαλιδίστηκαν τα όνειρά μου, γιατί για λόγους ανεξάρτητους από τη θέλησή μου άφησα τις σπουδές μου στη μέση»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας